

Megjelen

minden vasárnap. Előfizetési ára egy évre 4 ft., fél évre 3 ft., három hónapra 1 ft. 80 kr. Szerkesztő és kiadóhivatal a pénz-üzezi Csanak-házban.

HORTOBÁGY.

Hirdetés. Négyhasábos... egyeztetési 5 kr., háromszori 4 kr., többszörinél vagy nagy terjedelmű hirdetésnél árszámítás. Egyes szám ára 15 kr. Lapunk számára külföldi hirdetőanyagot elfogad: Hasenstein és Vogler Hamburg és Altonában; Motien Ottó, majna-melléki Frankfurthban.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP.

A debreczeni reformatum kistemplom.

A debreczeni reform. ugynevezett kistemplom jelenlegi épületének lebontása a toronyt kivéve, melynek továbbra is fenállása s fenállhatása elismertett s újból felépítése az egyház 1862. évi július havában tartott közgyűlésében határozattal kimondott, fogantatásában azonban, azon oknál fogva: mivel ezen templom építésére pályázat útján beérkezett tervek az egyház több rendbeli igényei s kívánalmainak csak részben, de teljesen nem feleltek meg; különösen pedig azon oknál fogva, mivel az egyház ezen építés költségeinek fedezésére csak 25,500 forinttal rendelkezhetik, míg ezen építésnek költsége éppen az egyház által 120,000 forintban állapítottat meg, mindezt nem eszközölhetett.

Mielőtt azon okok, melyek az egyházi előjárás részéről a kistemplom lebontásának határozatára alkalmat nyújtottak, elősorolása és megbirálásába bocsátkoznám, szükségesnek találtam a kérdéses templomra nézve a következő körülményeket előre bocsátani. Az emberiség természetében fekszik, hogy az ő kor mindennemű talán csekély jelentőségű tárgyait is becsben tartja s annak építményeire, álljanak azok fen teljes épségükben, vagy pedig heverjenek romban, a pietás bizonyos nemével közledek, vétkesnek a tisztelatlenség egy nemének tartja már magában véve minden az ő kor hagyományainak romlására irányzott szándékot is.

A kistemplom ügyeinek eddigi tárgyalásából következtetve, a debreczeni reform. egyház, az ő kor ezen műve, illetőleg elődei hagyományait a pietás ezen nemét vagy nem ismeri, vagy ismeri nem akarja.

A debreczeni reform. kistemplom sz. k. Debreczen város legrégebbi középületei közé tartozik; építési korszaka a reformatio legelső korszakára esik; az év száma fájtalom, mind a város mind az egyház levéltárában rendezetlen állapotú miatt tisztán ki nem deríthető, de annyi félreismerhetetlen bizonyos, mikint a torony ezen belső támaszfala a templom s annak toronyával nem egyidejűleg épülhetett.

1827-ben a hívek aggályai eloszlatása és megnyugtatósa tekintetéből az egyház akkori előjárásának kényszerítte egy szakbizottmányt kinevezni annyival is inkább szükségesnek találta ez időtájt már eszközölni, minthogy a hívek nagyobb része egymással már azt is elhatározta, miképen a toronyt nyugotra haljása napról-napra észrevehetően növekszik s nagyobb lesz.

A szakbizottmány feladatához képest a torony építését mindegyik oldalról szigorúan megvizsgálta s a vizsgálat eredménye alkalmával teljes meggyőződést szerzett arról, miszerint a torony falai egy hajszálnyira sem vasztatták el függőleges irányokat s oly szilárdok, mikint még évszázadokon keresztül bátran daczolhatnak az idő mindent felemészítő fogával.

Ezen vizsgálat alkalmával azonban egyszerűsége s az is kitűnt, hogy a templom 1802-ben épült fedézetének gerendái s kötései teljesen el vannak korhadva s így a templomtető teljes megújításának szükségessége bizottmányilag elismertetvén, eziránt egyidejűleg indítvány tétetett.

A szakbizottmány ezen indítványa a templomtető újból készítése iránt el is fogadtatott, de az, mi napig sem eszközöltetett s még mindig ugyanazon már 34 évvel ezelőtt rosznak elismert s gerendáinak rothadtsága miatt tarthatatlannak nyilvánított tető fedő a kistemplom épületét, anélkül, hogy rajta az egyes szándékúkat kivül nagyobb javítások hajtottak volna végre; mely körülmény oda látszik irányozva lenni, hogy az egyház előjárása a kistemplom állapotát készenkarva oda szándékozott már azon időben terehni, hogy ezáltal az egyház közönségét egy új templom építésére erkölcsileg kényszerítse s a reform. jelenlegi kistemplom épületének lebontását illetőleg legelőször ez évben felmerült s közgyűlésileg felmért indítványát lassan de idővel még is biztosan keresztülvihesse.

Ugyanezen 1827. év folytán debreczeni építőmester névszerint P o v o l n y i, a kistemplom újból építését oda terelte, hogy az egyház ebeli határozata számára érvényre emeltetett: ennek elhanyagolása azonban a kistemplom élete mentve lón.

1842-ben a kistemplom lebontása s újból felépítésének eszméje újra felélesztett és annyira mont, hogy az egyház, 1111 d Ákos pesti építészszel tervet is készítettett; azonban ez is hajtóerőt szenvedett azért, mert az egyház a megkívántott építkezési költséggel nem rendelkezett. Mindazonáltal a templom fedézetének helyreállítására már komolyabb lépések tétettek s részben költségvetés is készítettett. Mi lett az eredmény? a régi tető újra meghagyatott, csupán a nagyobb lyukak foltoztattak ki a fedézetben.

1842. és a következő években a kistemplom részint átalakítására, részint pedig újból felépítésére felváltva különféle tervek készítettettek, ezek közül P o l l á k Ákos pesti építész benyújtott tervében a korszerű tiszta architektúra, felosztás s az arányok különösen megemlítést érdemelnek; a pénz hiánya miatt azonban a terv kivételére nem fogantatottíthatott.

1858-ban a kistemplom építése újra szőnyegre került, újra tervek készítettettek, fogantatva azonban ennek sem lett.

Míg végre 1862-ben véglegesen kimondott az ítélet, a kistemplomnak le kell rontatnia s illo, hogy a reformatus Róma (?) méltóságához képest a Capitolium épülete ennek romjából emelkedjék fel teljes fényében.

A kistemplom lebontása s újból építése tehát ez alkalommal komolyan elhatározottat s alkalmat nyújtott az egyháznak ezen határozat kimondására:

*) Ugylátják, a t. csikló az építkezés ügyének további megmentéséül Debreczenből lett elvárosára óta figyelmommal nem kísérlette s ennek folytán nincs arról tudomása, hogy a még egyelőre meghagyatott kivüli torony is, későbbi határozat nyomán lebontatni s egészen újból építtetni elrendeltetett. Azonban több oly fontos és figyelemre méltó észrevételt foglaltán e cikik magában, mely méltó, hogy minél nagyobb körben nyujtsan alkalmat eszmecserékre: közöljök azt egész terjedelmében. Audiatur et altera pars! S a o r k.

1. A templom belsejének egyszerű, minden diszitmény nélküli kevéssé setét, de méltó komoly kinézése
2. A székek, padok, általában minden felszerelésének ódon-szerűsége s egyöntetűségének hiánya, amennyiben a jelenlegi kor kívánalmához képest a már mindenben megszokott s szükségessé vált fény és külső pompának többé nem felel meg.
3. Templom külsején általában előmlő egyszerűség és keretlenség, mely természetesen a jelenlegi korszerű építési ízléssel semmiképen sem egyeztethető meg.
4. A u e r n é asszony 10,000 ftos hagyománya a kistemplomban felállítandó orgonára, egy ily nagyszerű orgonának méltósága megkívánja, mikint ily ódon-szerű, sötét templom belsejébe szűkségképp ne helyeztessék, hanem számára egy új, az orgona nagyszerűségének megfelelő templom-emeltesék; végre
5. Mivel a haladás jelen századában már építészünk sokkal szebb s tisztább építési ötlettel tudnak építeni s Debreczen város e tekintetben valóban több jeles tehetséggel bíró építész tud jelenleg is már felmutatni.

Az itt elődott pontokra nézve szükségesnek találtam véleményemmel minden további tartózkodás nélkül kimondani.

Az 1-ső pontot illetőleg: igaz, hogy a templom sötét; igen meg kell fontolnunk, mikint azon időben, melyben a templom épült, az utca színvonala a templom előtt 10 lábbal alacsonyabban fektett, azon időtől fogva tehát az utca 20 láb magasságra töltetett fel; továbbá az egyház jobbra és gr. Dégenfeld balra fekvő emeltes épületei sem léteztek. Hogy pedig a templom elsőbűtített, annak oka egyenesen az egyház előjárása, mert annak idejében gondoskodni kellett volna arról, miképp a templom körül ily magas épületek ne építtessenek s a jelenlegi templom körüli térség ily módon beépítését lehetőleg minden pénzbeli kiadás nélkül is eszközölhetne volna. Valljuk meg őszintén, hogy az egyház maga építette be déli oldalról a templom környékét legelőször is, holott ezen épületet máshová éppen úgy elhelyezhetne volna.

Elsőrendű világot tehát a jelenlegi kistemplom belseje csupán nyugotról kaphatna, ha ez oldalról az ott levő magas előfák a világot előre teljesen fel nem fogták.

A körülmények ily állásánál fogva az ujonnan építeni szándéklott kistemplom belsejének megvilágosítására nézve, a kistemplom ebeli hiányai mulhatlanul újra be fognak következni, még akkor is, ha a templom belső színvonala 10 lábbal felebb emeltesdnék.

A 2-dik pontot illetőleg, hogy a padok, székek s egyáltalán bel felszerelése ódon-szerű: ezt is el kell ismerni; igen, de itt is figyelembe kell venni azon körülményt, mikint ennek költsége nem egy gazdag egyház, hanem egyesek, családok, társulatok által fedeztetett s ezért jöknek ez ideig is teljesen megfelelnék.

A 3-dik pontra megjegyzendőnek vélem, mikint ezen elvből kiindulva, minden régebbi épületet, hogy az, új alakba öntethessék, le kellene kimélt nélkül rontani.

A 4-dik pontban elődott körülmény által a kistemplom lebontása éppen semmiképen sem indokolható, végre

Az 5-dik pontra nézve, hogy építészainknak alkalom nyitassék tehetségüknek kitüntetésére, arra egy reform. egyház sincs h i v a t a, alkalma pedig nem volt az egyháznak s a j á t épületeit, iskoláit, szóval minden intézetét kegyes adományokból tartván fel, kiterjeszkedhetni.

Végre a helyszín, hova az ujonnan építendő kistemplom újra építtetni szándékolatik, helyrajzi fekvésénél fogva is alkalmatlan templom helyének, ha azon szabályt egyszerűen mellőzni nem akarjuk, mikint templom építése helyül mindenkor emelkedetebb hely választassék s annak felülete már természetesen felvénél fogva lehetőleg sík legyen.

A debreczeni kistemplom egy lejtőn fekszik, melynek esése 32 foydóhnyl a széchenyiteza felő 4 lábat teszi, a templom belsejének színvonala pedig a fötveza színvonalánál már magában véve 10 lábbal loobb fekszik, miből önkint következik, hogy ezen hely egy új templom építtetésének elhelyezésére nézve teljesen alkalmatlan. Templom helyét alkalmatlan a jelenlegi raf. kistemplom térsége, már azon oknál fogva is, mivel a hely szilke miatt sem a széchenyitezatról, sem pedig a belső udvarról látkör pontja nincs, az egy fötveza felől részt kivéve, honan ezen főnyesen építeni szándéklott templom épülete meg lenne tekinthető.

Az ímént elődottak kapcsolatában a kistemplom jelenlegi állapotára nézve mint szakértő el nem mulasztatom itt, a helyszínen szerzett ebeli meggyőződésem alapján megjegyezni, mikint annak falai és boltozata oly szilárdul vannak építve, mikint az, évi apróbb igazgatások és javítások annak idejében eszközöltetvén, még évszázadokon keresztül fenállhat; fedézetének megújítása s helyreállítása most már a legelőtőbb kérdések egyikévé fejlett.

(Folyt. köv.)

Gyerünk a muzeumba!

(Vége.)

A földnyek felett a hullók vagy hidegvérü gorincesek gyűteménye van horzszsba lvo. Hullóknek nevezik ezeket azért, mert vérük nem mindenkor egyforma melegség, mint az omalosok és maderak, melyeknek vértükben sem hidegebb mint nyárban: a bekaké pedig és más hullók is, melegebb időben melegebb, hidegben hidegebb, ugyhgy például N.-Váradon ugyanazon napon ugyanazon fajú bekának vére melegségtől lehet 30 fokunk vagy 10 fokunk taláni, aszerint amint egyiket egy meleg forrásból, másikat a Koros vizéből vették ki.

A tekonyó bekákból azoles Magyarországon csak egyetlen egy faj találtatván, it abból gyűjtömdény nem lehet, az az egy faj megvan s ezekkel van még egy amerikai faj, a k r o k o d i l t e k o n o c z. A gyilkokból sem sok fajtát dicsokedhetik hasznok, de ezen muzeumban még ezek közül is hiányzik egy faj, melyet pedig még addig éppen csak hazánkban találtak. — A kigyókból hét faj van mindössze egész Magyar-hazánkban s ez a hét mind megvan itt is, két faj mérgező, öt mérgeztelen. A mérgezők egy vannak szebbe lvo, hogy felnyitott szájk padlásán

látható a két mérgező-fog, melyeket mikor esznek gondosan behaznak a szájpádlásán lévő két kis dombocskába, éppen egy mint a macska körmeit az ujjak végén lévő tokokba, hogy azoknak igen finom hegyei hasztalanul ne kopjanak, mert ezek a csipésben bámulatos gyorsasággal járnak el, félig felegyenesedve csak egyet-átnek fejükkel ollenésökön, s a csipés és mérgező beütése a sebe már megtörtént. Ha a segélyhirdetelen érkezik, azaz, ha a mérget a sebből rögtön eltávolítják, egy-é kigyócsipés nem veszélyes; például egy keleten utazott porosz hercegről beszélik, hogy valahányszor kiserétekből valakit kigyó csipett meg, mindannyiszor oly ügyesen kiszivta szájjával a sebből a mérget, hogy a megcsipettnék semmi baja sem lett; de vigyáznia kell ám annak, aki a mérget ki akarja szivni, hogy nyháza vértene ne találjon, mert akkor a kigyóméreg az ő nyébe is beszívárog s őt is megmérgezi. Ha hirtelen köppölhet a sebre alkalmazni, az is jó segítség. Alig van egyébiránt oly mérges kigyófajokban bővelkedő vidék, melynek egyszerűsind oly növénye is ne volna, melyet a nép a kigyómérés ellen sikerrel ne alkalmaztatna; ilyen növényt lehet látni it a füvészkertben is, Mikania Guacot, mely a magdalenfolyó mellett lakó népeknek nagy becsben tartatik. Nekünk hála istennek csak két mérges kigyófajunk van, s ebből is csak egyike van általánosan az egész hazában elterjedve, a k u r t a k i g y ó (paizsóc), mert a másik, a b a n á t i v i p e r a csak a bánátnban találtatik. — Bekáink közül hat faj van meg s két faj hiányzik még. De legtanulságosabb ezen kis muzeumban a beka fejlődésének fokozatos összehajlított egész folyamata. Itt ez ezen ügyben vannak a beka-tetűsök; ebben a másikban a kikelt apró porontyok, melyeket a nép, minthogy egészen láthatatlanok, kis kerek potykaszerűk s farkuk segítségével halmódra igen ügyesen úszálnak, e h a l a k n a k nevez; ebben a harmadik ügyben a fark tövén már látszik a serdülői kezdő két hátulós láb surja; a negyedik ügyben már a két hátulós láb egészen ki van növe; az ötödikben már az első lábak is nőnek; a hatodikban már kifejlett mind a négy láb s a fark csaknem egészen elvan száradva; a hetedikben a fark leszűradt s a szájról a kis szaru nemé karaika levélvén, az valóságos beka szájjá terjedt el, s ki van fejlődve a tökéletes beka. Szép lenne, ha ezt a gütéknel (vizi borjú, salamandra) is össze lehetne állítani, melyeknél az átváltozás éppen így történik azon különbséggel, hogy ezeknél a fark megmarad s az első lábak fejlesnek előbb ki. — Ezen gütéknek apró porontyóit fél nagyon az alföldi nép olyan vidékeken, hol nyáron a tikaszó nap heve alatt dolgozó munkás, zavarnos posványvizből kénytelen szomját oltani, s ime ezen kis vizi-borjút is, melyet K. I. ur sziveségéből hirt a muzeum, egy vasuti munkás már csaknem egészen lenyelt s fogahelyét látható is rajta. Ez természetesen nevéstegen állítás, hogy az ember gyomorában annyira mag-nóne mint egy macska s akkor magát kirágná a gyomorból, s így ölé meg az embert; de azt én is hiszem, hogy egy elvett visiborju, mint igen szias életű állat, nem döglök meg hamar még a gyomorban sem, s így kellemetlen fogságában sokáig vicakáncdozva, sok kedvetlen érséet okozhat még csak az elnyelő ki nem hajja.

Látd barátom, csak így körülírva is sokat lehet ám látni és tanulni még ilyen kicsiny muzeumban is! hátha oly modorban utaznék azt körül, amelyben egy szellemes francia író, ha jól jut eszembe, talán M i c h e l e t, ki egy kis hási kertosa körül négy kötetes műven keresztül utastájt olvasott; kivül ha nekünk is olyan vezetők és magyarádnok lehetne: akkor bizonyosan többet tanulhatnánk a mintegy 40 □ ólyi kis helyen, mint némelyik. J a n d y, ki a világnak talán mind az öt részében megfordult. Lehetne itt tanulmányozni a tengerek lakosait, azoknak bámulatos növényeit, gyöngytermő kagylóit, utdaokhalian szind csigáit, csodásalakú rákjaít, koralljait s más növény-állatit is. Sőt bolygóknak nehány oly vendégével is meg lehet itt ismerkedni, melyek nem itt nálunk, hanem a nagy világűrben vettek létüket, de pályájukat itt végezték be. Érem a m e t e o r o k a t v a g y m e n y k ö v e k e t, melyeket némelyek inkább l e b k ö v e k e k szeretének nevezni. Ezekből is szép gyűjtömdény van itten: u. m.

1. Kubai, mely egy a világnak legnevezetesebb mennykővei közül, minthogy ebben szerves (organikus) testek maradványai is találhatnak.
2. Az indiai, 1862. május 12-kén esett le.
3. A jamaicai, — leessett 1821. jún 15-kén.
4. A stamperi Morvából, leessett 1808. májusban.
5. Az algéri-i Franciaországból, — leessett 1803. apr. 26-kán.
6. A jórmenyiföldi, leessett 1834. október 18-kán.
7. A leárdai Sárosmegyéből, mely 1816-ben esett le, s melyet a Britisch muzeumból kellett megkapunk.
8. Az arvanegyel, — leessett idájt nem tudom.
9. A grólandi, leessett 1850-ben.
10. breitenbach-i eschországból, leessett 1801-ben.
11. A newstondi Skóziából, — leessett s talán
12. Ide lehet számlítani azon apró hölgyöket is, melyeket néh/ b. e. tudós Kerekes Ferenczünk ezen megjegyzésével tett be a muzeumba. Amint azon köeséből, mely a közelebbi múlt 1841-dik esztendőben „augusztus 10-kén estvel 9 és 10 óra között Sopronvármegyében „Rápeze melletti Járásban, nevezetesen Iván mezőváros egész terjedel-mes határában, mely 14,000 földet teszi, menyőrdés, s kivált igen „sura villámás között nagy hővel esett, és amelynek körülményeit „hiteles tanúk kihallgatásán után leírták s nevék aláírásával és szokott pe-csétölkekkel megerősítették T. T. Csontos István ur T. N. Sopron vagy „szolgabírja és T. T. Súlyh Dániel ur ugyanazon T. N. vgye esküdjé. „Debreczen márczius 8-kán 1842. Kerekes Ferencz m. k.”

Azt szeretném már most tudni egy-e, mik ezek a mennykővek? hol és mikint veszik eredetüket s honnan jönnek mihozánk? Erre megfelelni nem könnyű, de elmondom a Humboldt nézetét

Humboldt azt hiszi, hogy aprondzserünkben nemcsak nagy bolygók, hanem aprótestek millidrajji is keringenek, még pedig egyútlis, hogy csoportosan is. Ezen kis bolygók, midőn földünk légkörét hasítják, a levegőhez való súrlódás miatt megtűsenednek; mert azt jól tudod, hogy ha két darab „tű összedörzsölsz, az meggyulad s így azt is könnyűen elképzelheted, hogy ha a mi levegőnkön oly sebességgel halad keresztül valamely test, hogy egy perc alatt néha 9 mérföldöt végez, akkor az bizonyosan megtűsenedik, és mindaddig fénylik, mígcsak a levegőből ki nem ér. Ezt a tűmennyit mi csillagfutóknak is nevezzük, s az ily futócsillag távolsága 4 és 35 mérföld között változik; ha talán 4 mérföldnél is közelebb talál utja emi földünknek, akkor a föld vöndereje nemcsak megzavarja pályáját, hanem megrághoz vonja egészen. Ez a mennykő vagy meteor. — A csoportosan keringő meteorok közül nevezetes a november 12—14-kén és az augusztus 6—14-kén

időszakonként előforduló csillaghullás, s Oblers 1867 november 12-14-ére számította ki egynek visszafordulását. Már most barátom reményem, hogy te is igyekezzél fogsz ezen kis múzeum gyarapításán, melyet nem fejedelmi segély, hanem egyesek Gálére alapított és tart fen.

Debreczeni hírmoadó.

** A debreczeni reform. egyház felsőbb leányiskolájából növendékek ezen évi közvizsgája, e héten szombaton, vagyis szeptember 3-kán reggeli 8 órakor fog a czéglédutcai 2569-ik számú háznál megtartatni.

□ A mai napon érdekes hangverseny élvezetében vehet részt közönségünk. Ugyanis Thern Vilmos és Lajos ifjú művészek, mielőtt külföldi műutazásukat megkezdénék, városunkat is meglátogaták s a péterfai színházban a következő hangversenyműveket adandják elő: 1.) Concertino, két zongorára Thern Károlytól; előadják Thern Vilmos és Lajos. 2.) Faust-keringő Gounod után két zongorára Liszt Ferencztől; előadják fentebb nevezettek. 3.) Carillon (harangszó) Jaelltől; előadja Thern L. 4.) Román cz. Schumanntól; előadja Thern V. 5.) Carnel, két zongorára Thern Károlytól; előadják Thern Vilmos és Lajos. 6.) Magyar ábránd; előadják ugyanők. — Mint értesültünk a többi közreműködők közt Cohn hegedűtanár ur is részt veend e hangversenyben, melynek érdekességéről eleve is meggyőződve, ajánljuk azt a művészetkedvelő közönség figyelmébe.

□ A debreczeni kereskedelmi és iparkamarának néhai Farkas Ferencz ur elhunya következtében megüresedett elnöki állomásra, az 1864. augusztushó 24-én tartott rendes ülésben szép számmal jelen volt kamarai tagok által, — titkos szavazat után általános többséggel — helybeli fűszerkereskedő, kereskedelmi testületi elnök, váltótörvényszéki kereskedelmi ülnök s kamarai rendes tag s utóbbi időben kamarai helyettes-elnök Berghöfer István ur választatott meg.

□ Szerdán este 8 óra után, a „Bika” szálloda istállójának padlásán levő széna és szalma, vigyázatlanság következtében kigyuladt s az egész tető leégett; azonban a tűz tovább terjedését az oltók erőlyes buzgalma megbiúsította. A tűz helyére oltógéppel legelőbb érkeztek a város hajdúi, kik mindvégig dicséretesen működtek. Különösebb kitüntetésre érdemes Szűcs János közműves, ki legelőbb volt a még égő háztetőn s ritka merészséggel jart-kelt a tűzes gerendák közt, oltási ügyességének szép tanujeleit adván. E derék ember valóban méltó arra, hogy önzetetének szellemi jutalmán kívül némi anyagi díjazásban is részesíttessék, ki nemcsak életét tévé kockázára, de ruháit is aldozatul vitte a közös érdekért. Szintén nem lehet hallgatással mellőznünk Kápéczy Pál és Makó László urak oltásbeli buzgalmát, kik az oltógép kenderesöltévé a háztetőre először hágáltak. Jelen volt a gőzmalom oltógép is, de amely vízhiány miatt nem működhetett. A polgárság sajnos az oltás körül ezuttal épen nem érdekelte magát s általában véve, a tűznek csak távoli nézője maradt. Talyigásoknak és bérkocsisoknak — kiknek pedig kötelességükben állana a tűznél megjelenni — színüket sem láttuk. Nem ártana, ha kissé nyomatékosan figyelmeztetnének e kötelezettségükre.

— E hó 22-kén történt árverése a városi kövezetvám-szedési- és piaci árulási helypénzszedési jognak, mely mintegy 40,600 forint Bergr Henrik nádudvari lakosnak jutott haszonbérbe. Tavaly e haszonbér mintegy 10,000 forint volt olcsóbb; azonban, tekintetbe véve azt, mikép a jövedelem tetemesen növekedik azáltal, hogy amíg eddig a vasuti raktári szállítmányért semmit s csupán egyegy ló után vettek 4 krt., most minden szállítmány mázsányi sulya után 2 kr. számítatik, mi véghetetlen különbség. Ezen módosított vámrendszer a helyi kereskedelem előbb mozdítására teljességgel nem szolgál, sőt állítani merjük, hogy a gabnakereskedés okvetlenül szenvedend e körülmény miatt s a forgalom az itteni piacon sokkal csekélyebb leend az eddiginél, mivel a vámpénz megtakarítása szempontjából, (mi a gabnacoalcsóságánál fogva sokat nyom a latban) a debreczeni piacot mellőzve, a gabonát Nyiregyháza vagy más alkalmas helyre szállítják eladás végett. Ugyhaljuk, hogy a helybeli kereskedéstillet, a keresk. és iparkamara után folyamodni szándékozik felsőbb helyre a módosított a vámrendszer megváltoztatása ügyében.

— Főtisztelendő Gruber József ur, a kegyesrendiek debreczeni házfőnöke, a minap Pesten tartott nagygyűlésben, hivataláról ünnepélyesen lemondván, helyette tisztelendő Csákos Imre ur választatott meg. Ft. Gruber József urat, — ki, közben mondvá, a magyar irodalomnak is egyik buzgó pártolója — mindenki mint vasszorgalmu s értelmes gazdát tisztel, ki a czélszerű mezei gazdászathat mindenkor szives készség és örömmel nyujta bárkinek kívánt fölvilágosítást, hosszú évi tapasztalatainak gazdag tárházából. Debreczenből leendő távozása méltán sajnálkozást idéz elé ismerői és tisztelőinek kebelében.

□ Térey Antonia, színházunk egykori kedvencz énekesnőjéről a drezdai színházi lap igen szépen ír. „Wirsing prágai igazgató urnak, — írja nevezett lap — sikerült az eddig üresen állott coloratur-énekesnő szakját betölteni. E dicső nyremény, miért Wirsing urat üdvözlöjünk: Térey Antonia k. a., ki az arany-és bortermő Magyarországból jő, valamint elődje s ugyanazon haza leánya Murszka kisasszony; mindketten gyorsan tűnnek föl, fényes meteorok a színház egén. Térey k. a. csudálatra méltó jelenség; költőibb „Lucia“-t, kedvesebb, szeretetreméltóbb Rosinát képzelné sem lehet. Utóbbi szerepben nagyon emlékeztet minket Trebelli bájjai s kellemeire. A kisasszony hangszerve hatalmas, dus és teljes, amellet rokonzenvet gerjesztő s legkellemes hangzatu. Előadásában már most sok dicséretet érdemel a kisasszony. Énekeszere jeles s mi födolog: coloraturája választékos, könnyű, fogékony és bámulatos biztossággal keletkeznek a leggyönyörűbb hangok e nemes torokból. A közönség mindkét szerepben rendkívüli tetszését nyilvánította a szép művésznőnek. Wirsing ur, kinek coloratur-énekesnő hiánya miatt nem volt nyugta: nem kaphatott volna fényesebb elégtételt s megnyugtatót ezen oly rendkívül szerencsés fellépésnél.”

□ Mult szombaton reggel a vasuti kertnél egy kis gyermeket találtak kitéve. A gyermek ép és egészséges s állítólag pár órával megalataltása előtt vehette lételét. Azonnal apolás alá adatott, a szivtelen anya pedig hatóságilag nyomoztatik.

** Gerecs János énekes és Melles Liska énekesnő, kiket a közelebb mult évből eléggé kedvezőleg ismer a közönség: Ungvárótt a mult szombaton házassági frigyre léptek egymással.

Meghaltak: Augusztus 19. Hatvan. Sperber Fridrich I. Rudolf 4 hetes; Czegléd. Kovács Ferencné Szalmári Mária 73 éves; Hatvan. Gombos István f. János 4 hónapos; Piaczu. Bojt János f. János 3 éves; 20 Czegléd. Molnár Miklós 40 éves; Bacsonyi Péter 22 éves; Hatvan. Posta Zsigmondné Gyenge Juliánna 23 éves; Piaczu. Kiss Ferencz I. Zsuzsanna 10 1/2. Péterfia. Bella Mihály I. Zsuzsanna 4 éves; 21. Hatvan. Dihen József I. Juliánna 1 1/4 éves; közkórház öz. Polgári Jánosné Szabó Sára 72 éves; Péterfia. Horváth István f. Károly 2 hetes; 22. Homokkert. Kozma Jánosné Bodnar Zsuzsanna 30 éves; 23. Péterfia. Trocsányi Sándor f. Gyula 1/4. Csapó. Hentes György f. György 7 hónapos; 24. Czegléd. Dobosi András f. István 4 napos; Péterfia. Sipos István I. Juliánna 2 1/2 éves; Hatvan. Komádi Jánosné Pelibárt Juliánna 35 éves; Péterfia. Hapuzci Ferencz f. Sándor 1/4 éves; Czegléd. Debreczeni Zsuzsanna f. Lajos 3 1/2 éves; Czegléd. Cseresznyés Ferencz I. Zsuzsanna 1 1/2 éves; Csapó. Kozma Balint 47 éves; 25. Hatvan. Pozsár Sándor 44 éves; Hatvan. Szilágyi Mihály 58 éves; Hatvan. Nagy Gábor 68 éves.

Közgyék.

* A magyar orvosok és természetvizsgálók X-ik nagygyűlésére Pozstről körülbelül 200 egyén utazott Murosvásárhelyre. A nagy. múzeum és a magyar akademia szintén küldöttésgileg van képviselve.

— Arad, Temevár és Nagyvárad vidékének szeszgyárossai e napokban küldöttség által előféségnek egy emlékiratot nyujtának át, melyben kiemelik, hogy a tetemes adó s szesz gyártására oly nyomással van, hogy azal fölhagyni kénytelenek voltak és kérik az adó mérséklését.

— A felföldi lovas-vadásztársulat szept. 3-kán tartja közgyűlést Nagymihályon.

* A szaradi kereskedő ifjuság, magyar olvasótársulatot szervez, melyben a járattalansabbak a magyar írásban is fogják magukat gyakorolni. Ajánljuk városunk iparos és kereskedő ifjuságának is e szép példa utánzását.

— Dobosi a város 105 frtnyi összeget küldött örök alapítványul a kisdobóvintézeteket Magyarországon terjesztő egyesületnek. E derék városban szintén van egy virágzó állapotban levő kisdobóvoda.

— A marhavérsz állásáról legutóbb érkezett jelentések szerint a vészeselek ismét számosabban fordulnak elő. 12 megye 28

helységében 1082 db. marha maradt barmász-rendőri felügyelet alatt. A vész ellen fenálló rendszabályok pontos és szigorú fogantatása — mint a hivatalos lap jelenti — elrendeltetett.

Vidék.

** Bihori levelezők írja f. hó 20-áról: „Valami nagy gabnater-mással nem igen dicsekedhetünk, mert bár szalmánk az elégen felül is lesz, de azért általában szóva, egy kereszt 2 vénánál — s egy hold 6 magnál többet nem ad. Természetesen vannak kivételek is, de ritkán. Káposzta, répa, tengeri a termelő kívánósága szerinti; szénát elegendő, de sarjut még többet nyerünk. Imé, minő sajátsága van az okoskodó emberi elménél jobban intézkedő isteni, természeti hatalomnak? Tavaly a barom nyár közepén is megelte a szalmát s megette volna a házfedelet. Ez idén a jó zab- vagy árpszalmát sem eszi meg. Egy östön szől benne, hogy adott az isten kalácsot is, — minek tengődnek a kenyérhéjon? Hátra van még a szőlő, (igazán hátra!) melyről szólni szükségesnek vélem. A szőlő nálunk s általában vidékünkön nagyon elmaradt, részint amiatt, hogy minden gazdálkodási foglalkozás egy időre szorult. Természtünk — az ismeretes áprilisi és májusi fagyok miatt — alig valami. Itt-ott kevés kivétel a közönséges természetig. Csak legalább annak a kevésnek lenne ára. (debreczeni ipar- s kereskedelmi kamarától láttam néhány kérdést a szőlőművelés előmozdítását illetőleg. Én magam is megszólítás következtében csekély észrevételeimet ugyan-oda megtegettem mint következők: 1. Nálunk a metszés az ősi orthodox szellemben csak vagy találo mra s semmi ratio szerint történik s ez eljárásnál a szőlőfajokra s azoknak természetére semmi tekintet nincs. Tehát egy vincerlé-iskola volna legfőképpen kívánivaló. 2. Ha borunk van, egy monopoliummal állunk szemben, melynek szövevényeit a zsidóság tartja kezében, mely ismervén szorultságunkat, kedve szerinti árt szab veritékes termeléseinknek. De a társaságok akadának, melyek vidékenkint pinceketek allítanak s ott például az év közepén meghatározott áron a tiszta, a jó bort, minőség szerint díjazva átvennék s így a monopoliom zsarnoki hatalma alól a termelőt emancipálva lennének, — akkor a termelő állitana szőlő-iskolát, — termelve különös jó borokat, melyek a világ piacán megállhatnának, és ellensz azon külföldi borkezelési titkokat, melyek által boraink a világ-piacon kedvelt kereskedelmi tárgyat képeznének. Ezen eszme, azt hiszem, hogy nem Clymacra, mert: ha ily társaságok keletkezének, — ezek azért erejökön felül a világ borait nem kénytelenítenének átvenni; mivel ama monopolistákra nézve a borvásárlás és árulás életszükség lévén, —ők magok is megadnák azon árt, mit a társaságok év közepén meghatároznának, sőt nagyobbhat is, mert enélkül ők meg nem élhetnének; tehát versenyre szállnának a társaságokkal, miáltal természetesen csak a hor ára emelkedik s a bortermelés nyerne hatalmas terjedelmet. Amit még az illető helyen el nem mondtam, azt itt még különösen kiemelni szükségesnek látom. A fentebb említett tulszarnyal költségektől független marad; — (mert hitiben is kap alkármenyű bort) — részvényeken, és pedig akár alkulhat, hogy a részvények értékében alkalmas borokat elfogad. Így merem jósolni, hogy például Szabolcsotl Váradig legalább is 10 ily pince-társaság és pedig fél év alatt alakuland, és a társaságoknak nem lesz egyéb feladatuk, mint az ajánlott borokat elfogadni, s azoknak — (mert itt már a boroknak jóknak kell lenni) a külföldön is piacot keresni. Én egyébiránt nem vagyok practicus ember, — hanem elmondám a magam nézetét, és okosabbak pedig gondolkozzanak rajta és cselekedjenek.”

— Győrött orvosgyuletet szándékoznak alakítani.

** Az országos első dalimp. epély Pécsétt e hó 15-én ment végbe. Az únnepély mindamellett, hogy a közsületek kivételét főleg az elfogadtatásnál a folytonos eső, felelte akadályozá: egyszerű volt. Az év únnepélyre érkezettek fogadtatás n. hó 14-én taraszköldögések s zene mellett történt a vendégek díszfelvonásyélékítettvén föl, a pécsi polgárok vendégszerető házában szállakoltatták el. A széchenyi-téren diadaliv állott, melyen zászlók közt a pécsi dalárda jelazava díszlett: „Édes hazánk kedves dalunk! Érted élünk, érted halunk! „Mánap, azaz 15-én viradóra riadó haragotok s taraszok dörrögtek Pécs utcáin. 10 órakor volt az összes daltestületek únnepélyes bevonulása a székesegyházban, hol Volkman miszajt éneklé a nehány száza menő összes daleygett. Ezt követé a pécsi dalárda lobogójának fölázotttelése a Széchenyi-téren, hol díszes emelvényen, több előkelő férfi közt Majláth volt országbíró s neje szül. b. Prandya mint a zászlóanya foglalt helyet A pécsi dalárda elötte A nagy al, díszöltözötthon meleg szavakkal üdvözölté a megjelent összes testületeket. Növelte ez únnepélyt főleg az összes dalnokok éneke, kik Beethoven „Isten dicsőségét” éneklék. Az ez alkalommal egy-

TÁRCZA.

Uj vasut-rendszer.

Legújabb időkből többeszer szóban forgott azon vasutrendszer, melynél három sin alkalmaztatott s ezek közül a középső a kocsikodnak a mozdony vízirányos kerékének fogal. Angliában Fell mérnök sokféle s kedvező sikerrel koronázott kísérlet tón; rendkívüli emelkedésnél a mégis arra gondolt, hogy a rendszer által aligutok nélkül is utal az Alpasokon. A leghíresebb angol gépésznek egyike följajánlotta, hogy a Mont-Cenis-n keresztal való utra Fell rendszeru szerint épít gépeket, melyek 800 mázas elegy- (brutto) tehert óránkint 1,0 földleirati mértföld sebességgel, vagy 1000 mázas teherrel 1,0 földleirati mértföld gyorsasággal szállítand. A fűtőtr 60 m² meterből fogna állni, a gép pedig 40 mázas vízzel és 10 mázas pirkőszénnel (coaks) együtt sem nyomna többet 240 mázasnál. S e g u l é r k i a fellalálás elsőbbségét maga részére igényli, lényegesen következőg nyilatkozott afölött a párisi akademiában:

A vasutvonatok mozgásának mostani módja, azaz a mozdonykerékeknek csapán csak a mozdony sulya által előidézett tapadás (adhésio) s sinekhez; sokféle szerezéselenség okát tekintendő. Ha a sinek, hó vagy ónos idő miatt csuszások lettek, akkor alig elegendő a mozdony erője, hogy a hozzá ragasztott teher nélkül való kocsikat is utánvony. Sikeresetnek minálazon kísérletek, oly készülékek alkalmazására, melyekkel a havat félredobván, onmagának nit tarthatne. Nem használ semmit ha a sinek a hajókerekék előtt durva homokkal behintetnek; ezáltal meggyöbbitatlik ugyan a dörzsölés ösztényezője (coefficientens), de a oneró nbelvett, hogy a vont teherhez ugy állna mint 1:300, csak ugy áll mint 1:80, vagy legfelébb mint 1:70. Megfogható tehát, hogy a mozdony miért meríti ki gőzerejét használna kizelmeiben, hajókerekéinek sikeretlen irongálása közben a csuszás sineken, a végre meg is áll, míg emberi izomérő által ismét el nem indítatik, a váltódogus helyzetéből ki nem szabadítatik.

Ha a vasutak eredetéről visszatekintünk, ugy találjuk, hogy a vasut első eszmélye, csak fogas keréktalpak és fogas sinek alkalmazásán által látszott kivételnek, melyeknek fogal a hajtó- és fogasrud módjára egymásba harapósnak. A legelső s később szállításra szánt sinét tehát Angliában (Stockton és Darlington között), eképen építeték. Csak midőn Stephenson gyakorlatilag igazolta, miszerint egyedül a mozdonygép sulya elegendő, hogy közönséges kerékeknel a vízirányú egyenes sínyvágányokon anyi tapantalást (adhésio) csaközöljön, mennyi egy kocsivontat tovább mozdítására megkívánatlik: csak esután határozt el magát, amaz épen oly mérsék mint lángessú mérnök a legelső vasutnak, a Liverpool és Manchester közötti tökéletesen sik vidéken, eképen felszerelve építeti, mílaint jelenleg is látjuk. De a vasutipar gyermekéjei-

ben, minden nagyobb emelkedést és görbületet gondosan mellőztek, hogy ama csuszást vagy sikamlást kikérüljék.

Ezen indó-módszer, vagyis az egyedül a mozdony sulya által előidézett tapadás sinekre; tökéletesen okkal bíró volt a vasutipar első időszakában, mert csekély emelkedések legyőzésére elegendő; jelenleg azonban hírdat alá vétetik, a tökéletesebbítésre tett minden elunda felszerelés csak arra szolgál, hogy elégtelensége annál tisztábban kiderítessék. Hatvan tonna sulyú mozdony a hegyvasutak megjárására az ily órásság, hűtőerejének minő jelentékeny részét kénytelen itt arra használni, hogy csak enmagát tovább mozgathassa Ha rágondolunk azon gyorsaságra, melyre az ily nehézá tömeg, a hozzá ragasztott kocsivont által előretolva, völgybe ereszkedésnél kényezserítettethetnek: borzalommal kell eloltnunk, ha megfontoljuk, hogy az utasok élete, csupán a dörzsök (Brems) közsületektől függ, melyek általmaant elégtelenségek bizonyulának, míhelyt a forgó kerékek, csuszó számkatalpakká válnának. Az ellenkező irányban vezetett gőz, miáltal a mozdony megfordított irányra kényezserítettik, s ezáltal mintegy a rudnál hatásra szorítatlik, mely lejtőknel a rud által igyekszik a szekeret feltartoztatni, — csak annyiban segítheti elő a nagyobb biztosságot, mennyiben a göcsözötés-készületek szilárdsága azt megengedi, s ha ezek rendeltetésbe jutnak, épen az állhatat elő, mint mikor a ló, ereje kifogyván, tovább-tovább tisztítás közben a szeker által ugyanazazatik. Teljes bizalomra van szükség, melylyel minket a naponta veszélyesebb, de mégis sikeres kísérletek elöltönsnek, hogy az óros emelkedésu vonulatok hegyes vidékeken, oly kevésbé szabályzeru indó-módszer mellett bátran megjárni merészaljuk.

E vezélyi kikérülése végett, új — vagy helyesebben mondva a régi, eredeti vasutrendszer indítványoztatik: két vízirányos kerék, melyek a hongerma görájja módjára hatnak s a kocsivontat ellentállásu által a pályá közepén szilárdul meg erősített sinhez nyomtatnak. Az ily rendelkezésnél, a gép összes gőzereje, teherhuzására legnagyobb göcsözötéssel felhasználható. A fenforgó kérdéssnek szabályzeru megoldását, már 21 év előtt betörjenzettte Ségüder az akademiának, s ezölött néhány héttel azon híre, hogy azt egy angol mérnök a Mont-Cenis vasutnál való megjárására alkalmazni szándékozik, elsőbbségi joga mellett azt emelt.

Fell angol mérnök, már kísérleteket is tartott az új rendszer szorint, tekintélyes emelkedés és görbület három sinnel kirakott vasuton. Mozdony nem nyomott többet 288 mázasnál (közössen) és vízzel együtt 300 mázasnál; de két elkülönített gépből áll az, melyeknek mindegyike két hangerrel (cylinder), mérséklővel (regulativ), és visszafordító-gépezettel van ellátva. Bunkorudjai egymás ellen vannak irányozva, s minden két bútoruddal hat a két vízirányos kerék külön-külön rendszerének könyűcsapjaira (görbőfogaira), mely kerékek jobbról a balról fektűnek a középsőtől s azal órintkezésben vannak. Mindakét vízirányos kerék, t. l. mind a jobbról mind a balról fekvő, bútorudakkal

van egymással összekötve; s hogy az ugynevezett holt-pontok könynyebben legyőzessenek, második gyengébb görbőfog-rendszer van alkalmazva a vízirányos kerék alsó lapján, mely görbőfogok a felőkkel ellentében 90° tetetvek. A vízirányos kerékek mindegyike igen rövid függőleges forgótengelyen fekszik, melynek két vége huzaróré ágyon forog; ezen ágyak szululakba tolhatók és tekeresrugók által a közép-sínhez nyomtatnak, miközben a rugóyomás minden kerékre 60 mázasnyira fokoztathatik. — A gép két korékkötővel van ellátva, egyike a vízirányos, másika a függőleges kerékek megkötésére. A gép könnyűséggel járta meg jövet-menet, s ideátova az említett fordulatok (plumb inclination) oly gyorsasággal, melyet 2, földleirati mértföldre bevaluttek egy óra alatt. Minden próbánál többeszer jart fel s alá a pályán, s az ut közepén is könnyűséggel meg lehetett állítani. O I M.

Színház.

(Sz. T.) Aug. 21. Mátray Mari k. a. második vendégjátékai: „A tacsók,” felújítókép 5 felv. Birchpfeffer Sarolta után Bulyovszkyé. Mátray Mari k. a. tulajdonképeni szakmájának mi a könnyed, társalgási vígjátékokat tartjuk s ha daczára ennek drámai szerepekben is sikert arat, csak sokoldalúságú kell meggyőződötünk. Fuchonjáról, bár kissé szelid tacsók volt, dicsérettel kell szólnunk; mint különösen szépen sikerült helyeket jellemlhetjük ki a harmadik és negyedik felvonás végjeleneit. Fehérváriné az Öreg Fadetle anyó szerepében igen szépen játszott a t. vendégmészárszónval egyetemben több ízben kihívatott. Császár (Barbeud apó) helyén volt a mollette Chovanné is kielégítőleg megfelelt szerepének. Szakkál (Landry) igyekezetet tanúsított: ohajtandó azonban, hogy állitásra nagyobb gondot fordítsanak. Chovannak (Didier), kivált a két utolsó felvonásban több sikerült jelenete volt. Közönség nem nagy számmal.

Aug. 22. „A hájtól.” Vig opera 2 felv. Irta Bammern s fordította Szerdahelyi, zenéjét szerzé Donizetti. Az előadás reménykelt felül jól sikerült, mi a tagok dicséretes buzgalma mellett legnagyobb részben a karmester ügyességének és szorgalmának tulajdonítható. Mezey, (Belcore) hangja teljes hirtokában szópán énekel s ez este is meggyőződhetünk arról, hogy ő Rossler társulatának nélkülözhetlen tagja. Rossler (Memorino) és Rossler né (Adina) több ízben kihívatik. Foltényi most is kedélyes Dulcamara volt. A kerék dicséretet érdemlőleg működtek. Gyér közönség.

Aug. 24. Mátray Mari k. a. harmadik vendégjátékai: „A lovódi arva” dráma 5 felv. Birchpfeffer Sarolta után Szilágyi Géti. Szépen indult előadás, melyet, miután kedvelt vendégünk drámateljes, s ép játékaiban néhány jelenetet át gyönyörködünk, a haragok tüszvett jelenet zúgán szakkított felbe.

Aug. 25. Hirdetve volt a „Pünkösdi királyné,” mely azonban nem tudni miféle okok miatt elmaradt.

begyült nép száma mintegy 10 ezer főre ment. Délen körülbelül 400 területű városok éltek föl, melyet szombán polarköszöntések s Pábián zenekara fűszereztek. A díszbeidő után ünnepélyes menetben vonult föl az összes dalárdatestület, zenekísérettel a város nautabélyegére. Tettyére, hol a föllállított emelvényen megkezdett az előadás, mind összesen mind részenként s fölváltva koronként a vadász-ered zeneke működése által. A közörmöt némileg zavaró az emelvény összeomlása, melyen mintegy 300 dalmok állott. Azonban egyik sérülésen kívül misem történt. Az utolsó ének, — melyet az összes dalárda a zenekar kísérete mellett énekeltek: Lachner csata-mája volt, amelyet nagy költséggel s hosszas előkészülettel föllállított tüzijáték követte. Az ünnepélyt fényes táncvizsgálat zárta be.

** Ungvárról az állandó színház eszméje mindinkább kezd meggyökerezni.

** Mihályfalváról írja r. levelezőnk e hó 18-káról: „Városunkban e hó elején kiüthet keleti marhavész fájdalom! még most is nem hogy szűnnék, sőt inkább-inkább terjed; naponként 7-8 darab az áldozat. Az összes elhullottak száma mai napig meghaladja a 110-et. Általános közvélemény szerint e vész a helybeli marhakupcezek által Szatmárról hoztatott, (hol a tavaszon nagyban uralkodott e pusztító ragály) kik is a vett marhákat a borjuosordára szokták kihajtani s itt is üthet ki a vész; már fele a borjuosordának el is hullott. A város gulyája egész tegnapig mentve volt a vészől, azonban már itt is 30-40 darab megbetegedését jelentették. Eddigél az elesett marhák utáni kárt 7-8 ezer oftra tehetni. A nép közt nagy az elkeseredés és levertetés. Fűhöz-fához folyamodik segítségért, nincs ki segílyt nyújtson. A megye főorvosa s két baromoros kint voltak, a politális intézkedéseket megtették, a beteg marhák elkülönítése s az elhullottak s hullandók elásatására nézve. Ez intézkedés után az orvosok eltávolítottak s most ahhoz ért baromoros nincs helyben, sőt azzal vigasztaltott a nép, hogy ennek még orrossága fel nem találtott és így segíteni nem lehet. Keserű vigasztalás. Kuruzsolók ugyan vannak elegenden, különösen egy kovács mester, ki katona korában valami gyógyimódot látott s azt most — mint hallani, érvágással egybekapcsolva nem kis sikerrel — gyakorolja. Ha nyomára, tudására jövek ez árkanumoknak, közleni fogom. Az iskolák a vész miatt hatóságilag bezárják. (?) — Az aratás a mult héten ért véget, de a behordás még most is foly s egy pár nap alatt vége lesz. A jelen évi termés általában a legjobbak közé sorozható. A nyomatáshoz lassan kezdenek, az alföldről nyomatás végett senki sem mutatkozik eddigél, az ottani bővség miatt. Gróf Stubenberg József szerenése azzal, hogy egy nagyszériű, 10,000 frba kerülő 16 erejű eséplőgépe van gőzerőre, mely néhány hét óta működik, 22 ember levén mellé alkalmazva. Huszadán van adva a termés nekik s hetenkint fejenként egyegy pár köblöt kereshetnek, hanem van is aztán dolgok annyi, hogy csak kevés alkalmmal van megállásuk a eséplőgép után; naponta — mikor szakadatlan megy a működés — 180-200 köblöt megy tisztán a magtárba. A gép fenntartási napi költsége 15 oftra kerül. — 10 magra tehetni általában a termés eredményét.

== Kassán, Ungvár és Munkács között e hó 28-tól kezdve magán társasokos is fog közlekedni, hetenkint háromszor. Egy személytől Ungvárról Kassáig csak 4 fnt 50 krt kell fizetni, tehát 1 fnt. 60 krral kevesebbet mint a postakocsin.

Irodalom.

== Mejelten az „Rdzőzeti Lapok“ ez évi VIII-ik füzeté is, következő érdekes tartalommal: 1.) Mily fanonokkal és mily szemben erdősítünk a magyar alföldet? 2.) Az erdő mint mentő a takarmány szűkésben. 3.) Egyesületi közlemények. 4.) A magyar erdészegylet f. é. Jul. 10-én tartott igaz. választmányi ülésének jegyzőkönyve. 5.) Meghívás a magy. erdészegylet f. é. szept. 5. é s 7-én Solmocszon tartandó XIV. közgyűlésének elődjára. 6.) A konstitúciós gazdasági tanácsok. 7.) Fölvívás a közörségi erdők föllötti felügyelet érdekében. 8.) Az erdészeti állományvizsgák 1864-ben stb. — E jelenen szerkesztett közlöny megjelen havonként egyszer. Előfizetési ár egész évre postán 5 fnt; mely az „Rdzőzeti Lapok“ szerkesztőségéhez Solmocsra utasítandó.

Egyveleg.

A kassai állandó magyar színházra, eddig 40,000 frtal több gyűlt össze.

An akadémia-palota alagutal. An akadémia folyamodott, hogy his nyugtákat vonathasson palotájá alatt, melyek által az a duoparttal közlekedhessék.

Azon bécsi új lap, mely magyar érdekeket fogna képviselni, aint a „P. Corr.“ értesül, okt. 1-jén csakugyan megindul. Német lap leasugynovozott „d-konzervatív“ magyar irányu. Szerkesztője a „Sürgöny“ egykori főlhivatalos bécsi levelezője Ludassy, ki jelenleg, mint ugyancsak a „P. Corr.“ írja, a lap vezetésével tancokosandó. Pesten mutat.

Zugorh prágai történelmi festése egy új találmánnyal lépett fel, mely az ipar és művészet terén igen fontos jelentőséggel bír. Ez egy új vegyíték festék, mely kőre, kőfalra, fára, üvegre és drégre egyaránt fog, felrakását folyékonyvá, s emellett barító tömítősége igen könnyűvé teszi; legfőbb előnye pedig abban állnak, hogy ledővel nem barnul mint az eddigi olajfesték, továbbá teljesen vízmentes és valamint egyfelől a hég, egy másfelől a meleg és hideg rontó befolyásának ellene áll.

A pesti állatkert egy elegáns vendéglőházzal akarják egybekapcsolni s az antwerpeni mintájára oly korlattal ellátni, hogy bizonyos időn túl a kert a vendéglőháztól elvárható legyen. A közönség mulatságára tartandó zeneestélyek mellett még népies tudományos fölvívások is fogynának itt tartatni. Szóval a tervezők azon vannak, hogy a kert iránt minél szélesebb körben gerjeszenek érdeket a közönségnél.

Lucullusi ebéd Párisban. Egy előkelő orosz a napokban föltűnést okozó lakomát rendezett a „Frères-Provençaux“ termében. Nem említve fel a rendkívül ételek hosszú sorát, a termék ugyancsak keretkék voltak átvarázsolva, melyekben a legtrikább tropikus növények díszlettek. E kertekben szökőkutak s óriás viztartók voltak föllállítva. A lakoma gyönyörű lugasban, a csemegzés valódi gyümölcsösben ment végbe, hol mindenki a legválogatottabb gyümölcsfajokban gyönyörködhetett. A kertekben ritka madarak repkedtek s csicseregtek, míg egy rejtett bokorban gyönyörű zene hangzott. És e tündérvilág 24 óra alatt varázsolta oda. Minden egyes vendég terítéke 750 frankba került.

Gazdasági kiállítás Bécsben. 1863-ik évben nagyszériű gazdasági kiállítás fog Bécsben tartatni és a terv kivételére ópen most tételt meg a szükséges lépések.

Sajátásgos színház jelenet. Kiewben közlekedik az „orloanni színház“ adatán alkalmmal furesa ma la propos adta magát elé. Ugyanis a kiewi színházhoz szerződött Schaleck asszony, dacára annak, hogy érdekes állapotban volt, az orloanni színházban lépni föl. A második felvonás külsőben, hirtelen egy lámpa esett le s óp eléje, melyen a művésznő fölötte megjelölve torogyott s a színlés földalmai legott előfogták. A színpadról azonnal ültözésbevittek át, ahol is a világnak egy új honpolgárlátott lámpavilágát. A közönség azonban csak nem akart elcsillanni, míg végre a zavarba jött rendező, bocsánatot kért e nem vélt intermezzóért s jelenté, hogy a fölbeszakadt darabot két vigjátékkal fogja kárpótolni.

Orvosi gyakorlat Törökországban. Ki Törökországban orvos akar lenni, jól meg kell a toll szarát rágnia, míg a recipét a beteg

számára megírja; mert ha a gyógyász hanyagossága vagy tudatlansága miatt a beteg meghal, legott, csörgővel ellátott nyakszorítót kell viselnie. Így vezetett végig a városos s valahányszor ki akarja magát pihenni, mindannyiszor telemes összegre menő borra — akarjuk mondani „k á v é r a v a l ó“ — kell vezetőknek fizetnie. A csörgők zöreje az utcán járdelők figyelmét azonnal magára vonja s az elített kontárnak arcvonásait a nép jól megjegyezhetvén magának, senki nem bízza jövőben betegének életét oly tudatlanra. Furcsa szokás, de a törökök felette üdvösnek tartják.

Jankovácson és Kulán a Bács-Bodrogban újra kiüthet marhavész miatt a vásárokat beültették.

Hibabiztosítás. Lapunk utóbbi számában a „Tároza“ 2-dik hazájának 22-ik sorában, ehelyett: „1749.“ 1758 olvassandó; ugyancsint a 3-ik hasáb alólól kezdve 5-ik sorában: Marie hibásan áll „Maria“ helyett.

A debreczeni lőrinczvásár

eredménye középszereinek s részben kielégítőnek mondható.

Gyártmányokból nagy egy mennyiséggel volt a ebőlüzlettelán meg élénkebb lehetett, ha a gypotcsikké ára már nem emelkedett volna. Fizetése győren történtek bár, a jelen körülmények tekintve, a nagykereskedők a vásári forgalommal meg voltak elégedve. A terményüzlet is elég eleven volt. Főterményünk a gypaju ezáltal a nem kis számmal érkezett vevők által kapóssá téve, kedvezőbb eredményű leendett, ha nagyobb mennyiség és választékban van készletben, mivel az egész üzlet csupán mintegy 2500 mázsányira ment. A behozatal azon oknál fogva volt esékélyebb, mint ily időben lenni szokott, mivel a vásár előtt, csupán egy prágai kereskedőhöz 800 mázsa egynyiretű gypajut vásárolt e vidéken be. A vásár alkalmával eladott mennyiség körülbelül 2000 mázsára rugott, melyből egynyiretű mintegy 1500 mázsa, kétnyiretű téli gypaju 300 mázsa, báruy — és csavált gypaju pedig 200 mázsa körül. A hibátlan egynyiretűnek mázsája 101-106 fnt; nyirségi egynyiretűnek 80-95 fnt, kétnyiretűnek 77-90 fnt, báruygyapjunak 80-90 fnt, középszerű búrgyapjunak 75-85 fnt; csavált gypajunak 60-75 fnt volt. Az el nem adhatott 500 mázsa fele itt rakatott le, fele pedig Peatre szállítottat. — Olajmagvak. Az idén közüdomás szerint mennyiségileg kielégítő reorganizatás volt, melynek minőségére azonban káros befolyással voltak a gyakori esőzések, az aratás közben és után, ahonnan egészséges terményt e nemben alig találhatni. A hibátlan ropoze som nagyon kerestett s ami találtott, az ausztriai mérőnkint 5 fnt 25-40 kr-ral vásároltatott. Vadropoze kis részletekben 2 1/2-3 fnt-nyal fizettetett; ellenben gomborka nagymennyiségben ajánlatott, anélkül, hogy végt jelentkezett volna rá. Lenamag kelendő leendett, de mitem hoztak a vásárra. Gabona a kevés adatot el, mivel még bizonytalan az ez üzletben leendő megállapodás, ahonnan sem a vevő sem az eladó nem tudja magát az adás-vetésnél bizon tájékozni. 86 fontos buza mérőnkint 2 fnt 60 kr — 3 fnt; 78-80 kron; roza 1 fnt 20-30 kron; árpa 1 fnt — 1 fnt 10 kron; tavalyi tengeri 2 fnt 35-50 kront kelt. A legszebb szalonna 34-35 fnt-ért kínáltott, csak hogy kis mennyiségű volt, inkább csak a napi fogyasztásra számíva. Hamuszárból az összes szállítvány mintegy 500 mázsányira ment, mely csakhamar elkelt és pedig 350 mázsa erdei és kékes hamuszár 11 1/2-1 1/4 fnton és 150 mázsa házi hamuszár 10 1/2-10 3/4 fnton. Szesz, mikint a gabona, elhanyagoltott, alig néhány száz itozó 30 Beaumé fokú szesz kelt el 20 kr-ral (régi magyar itczével mérve.) Szilvapálinka, igen nyomott áron kelt. Bengebogyó csupán 20 mázsányi volt egy itteni kereskedőnél, ki azt igen magas áron tartván, (mázs. 20 fnton) nem értékesíthet. Kőrök a bogár körülbelül 14 mázsányi, 136-137 fnton ment. Toll 300 mázsányi érkezett a vásárra, mely hirtelen elkelt, és pedig a esékélyebb 30-60 fnton, fosztott toll, 100-120 fnton, pehely 160-180 fnton. Rongy 5-600 mázsa a következő áron csak igen nehezen kelt: fél fehér 5 1/2-5 3/4 fnton; prima 6 1/2-6 3/4 fnton, irodapapir- rongy 3-3 1/2 fnt. Nyers bőr szittal kevés hozatott vásárra, de nem is nagyon kerestett. Ökrbőr 20-24 fnton, tehénbőr 14-16 fnton, borjubőr 7-8 fnton, lóbőr 5 1/2-6 fnton; jubőr (ndmot) 3-3 1/2 fnton; erdélyországi elkészített fekete 120-125 fnton ment szára, fehér 70-80 fnton, moldvainak pedig 90-950 fnt-nyal kelt szára. (R.)

Terménytár.

Debreczen. Aug. 20. (Heti átlati-azom.) A gabnauzetben e héten semmi változás nem tapasztaltott; az árak és a hangulat mindentben a mult hetekhez hasonló; útközlekedés vevők ugyan volndnak, azonban még a mostani árakat is sokallják. Buza ből csak a szűkösök fedezetelt, roza ből is csak kevés kelt el és kukorica szűkösök díszitkorokkedők vásáreltek néhány részletet változatlan áron. A ropoze-üzletben teljes nyugalom uralkodik. — Az időjárás az e hett esők után derült, reggel és este hűvös. (R.)

Debreczen. Aug. 20. Tiszta buza 2 fnt 50 kr. kétszeres 1 fnt 30 kr. roza 1 fnt 20 kr. árpa 1 fnt 20 kr. kukorica 2 fnt 50 kr. zab 1 fnt 10 kr. köles 2 fnt 60 kr. Egy mázsa szalonna 30 fnt. széna 1 fnt 10 kr. szalma — fnt 40 kr. 1 font szalonna 40 kr. díszitkorok 22 kr. marhahús 10 kr. ad 9 kr. 1 itozó díszitkorok 50 kr.

Báruyvásár. Egy pár jármos ökr 180 fnt, egy pár vágó tehén 110 fnt, negyedik (tíz párja) 100 fnt. harmadik (tíz párja) 110 fnt. rugott borja párja 61 fnt, igás ló párja 285 fnt, sorlás párja 39 fnt, juh párja 14 fnt.

B. Ujfalu. Aug. 18. — T. buza 2 fnt 40 kr. kétszeres 1 fnt 50 kr. roza 1 fnt 30 kr. árpa 1 fnt 10 kr. zab 1 fnt 5 kr. tengeri 2 fnt — kr. köles — fnt — kr. 1 mázsa szalonna 38 fnt. marhahús fontja 12 kr. (Sz.)

Diószeg. Aug. 17. Tiszta buza 2 fnt 80 kr. kétszeres 2 fnt — kr. roza 1 fnt 60 kr. árpa 1 fnt 20 kr. kukorica — fnt — kr. zab — fnt — kr. köles — fnt — kr. Egy mázsa szalonna — fnt. széna 1 fnt 30 kr. marhahús 12 kr. (Gy.)

Erményfalva. Aug. 18-án tartott heti vásárrban a termények a helyi esőkkel ára következő volt: Tiszta buza mérője 2 fnt — kr. kétszeres 1 fnt 60 kr. roza 1 fnt 10 kr. tengeri 2 fnt 40 kr. árpa 1 fnt — kr. zab — fnt 90 kr. búkköny — fnt — kr. lednek — fnt — kr. köles — fnt — kr. kása vékaja — fnt — kr. paszuly — fnt — kr. kendermag — fnt — kr. kolompér vékaja — kr. lenese itczéje 7 kr. boros 7 kr. zsír 50 kr. olaj 32 kr. szalonna mázsája 37 fnt, szalonna fontja 40 kr. sertésbűs 20 kr. marhahús 12 kr. hizott liba 1 fnt 60 kr. sovány 1 fnt 20 kr. tojás párja 5 kr. (V.)

B. Búszörmény. Aug. 22. — T. buza 4 fnt — kr. kétszeres 3 fnt 20 kr. roza 2 fnt 40 kr. árpa 2 fnt 20 kr. zab 1 fnt 60 kr. tengeri 5 fnt — kr. köles 5 fnt 60 kr. 1 mázsa szalonna 32 fnt. 1 font marhahús 14 kr.

B. Nánás. Aug. 19. — T. buza 2 fnt 20 kr. kétszeres 1 fnt 80 kr. roza 1 fnt 40 kr. árpa 1 fnt — kr. zab — fnt 80 kr. tengeri 2 fnt 80 kr. köles — fnt — kr. 1 mázsa szalonna 35 fnt — kr. 1 font marhahús 12 kr.

Kisvárd. Aug. 18. — T. buza 2 fnt 50 kr. kétszeres — fnt — kr. roza 1 fnt 30 kr. árpa — fnt — kr. zab 1 fnt 40 kr. tengeri 2 fnt 40 kr. köles — fnt — kr. egy mázsa szalonna 38 fnt. egy font marhahús 12 kr. (B.)

Margitta. Aug. 19. — Tiszta buza 3 fnt — kr. kétszeres 2 fnt 40 kr. roza 1 fnt 33 kr. árpa 1 fnt 40 kr. zab 1 fnt 36 kr. tengeri 2 fnt 56 kr. 1 mázsa szalonna 36 fnt. 1 font marhahús 12 kr. (H. J.)

Nagyvárad. Aug. 23. — T. buza 3 fnt 6 kr. kétszeres 2 fnt 36 kr. roza 1 fnt 73 kr. árpa 1 fnt 20 kr. zab 1 fnt 33 kr. tengeri 2 fnt 70 kr. köles — fnt — kr. 1 mázsa szalonna — fnt. széna — fnt — kr. 1 font marhahús 14 kr.

Nyiregyháza. Aug. 19. A holnapi szent ánap miatt heti vásárunk ma tartott, amely miután a ropoze napján sem tartatott, igen is esékély volt, ami kevés pedig gabnauemékből hozatott kövélkező áron kelt: t. buza 2 fnt 40-50 kr. kétszeres 1 fnt 60-80 kr. roza 1 fnt 25-30 kr. árpa 90 kr. — fnt. zab 80 kr. tengeri 2 fnt 10 kr. köles — fnt — kr. kása 6 fnt. paszuly — fnt — kr. (K. S.)

Nyirbátor. Aug. 18. — T. buza 2 fnt 60 kr. kétszeres 2 fnt — kr. roza 1 fnt 20 kr. árpa — fnt — kr. zab 1 fnt 30 kr. tengeri 2 fnt — kr. köles — fnt — kr. 1 mázsa szalonna — fnt. széna — fnt — kr. 1 font marhahús 11 kr. (B.)

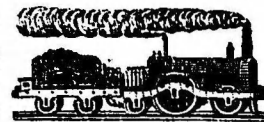
Sarkad. Aug. 18. — T. buza 2 f. 50 kr. kétszeres 2 f. — kr. roza 1 f. 50 kr. árpa 1 f. — kr. zab — f. 90 kr. tengeri 2 f. 40 kr. köles — f. — kr. (B. A.)

Tasnád. Aug. 19. — T. buza 2 fnt — kr. kétszeres 1 fnt 50 kr. roza 1 fnt 20 kr. árpa 1 fnt 20 kr. zab — f. — kr. tengeri 2 fnt 50 kr. köles — fnt — kr. egy mázsa szalonna 38 fnt. széna 1 fnt — kr. egy font marhahús 13 kr. (A. L.)

Tokaj. Aug. 19. — T. buza 5 f. 40 kr. kétszeres 4 f. 20 kr. roza 2 f. 90 kr. árpa 2 f. 20 kr. zab 1 f. 60 kr. tengeri 4 f. — kr. kolompér 1 fnt 50 kr. 1 mázsa liszt U. sz. 14 fnt 50 kr. 1 sz. 12 fnt — kr. szalonna 36 f. — kr. széna 1 f. 90 kr. 1 font marhahús 12 kr. bornyuhús 15 kr. 1 itozó bor — kr. bikfa öle 6 fnt — kr. (Z. J.)

Bécsi börze árfolyama.

Augusztus.	22.	23.	24.	25.	26.
5%-os Metalliques	100 fnt.	72.35.	72.20.	72.15.	71.80.
5%-os nemzeti kölcson	100 fnt.	80.40.	80.15.	80.10.	79.60.
1860 sors. kölcson	100 fnt.	90.—.	95.50.	94.90.	94.70.
Hitelintézet részvényei		196.—.	191.30.	190.30.	187.40.
Bankrészvények		782.—.	781.—.	780.—.	778.—.
Londoni váltók		114.—.	114.—.	114.—.	113.95.
Ezöt	100 fnt.	113.25.	113.35.	114.35.	113.35.
Arany	1 db.	5.44.	5.44.	5.44 1/2.	5.44

MENETREND

a tiszavidéki vaspályán, 1864-ik év Május 1-től kezdve, érvényes az 1864-dik nyári havakra.

I. Kassa és Nagyvárad felé.

Bécs ind.	8 óra — perc este	7 óra 45 perc. reg.
Pest	6 „ 25 „ reg.	5 „ 35 „ este
Czegléd	9 „ 27 „ „	8 „ 24 „ „
Szolnok	10 „ 27 „ „	9 „ 24 „ „
Pásp.-Ladány	1 „ 26 „ déln.	1 „ 20 „ „
Debreczen	3 „ — „ „	3 „ 47 „ reg.
Tokaj	5 „ 25 „ „	8 „ 5 „ „
Miskolcz	7 „ 24 „ „	11 „ 3 „ „
Forró-Encs	8 „ 33 „ „	12 „ 52 „ déln.
Kassa érk.	9 „ 56 „ „	2 „ 40 „ déln.
Pásp.-Ladány ind.	1 „ 53 „ déln.	1 „ 40 „ éjjel
B.-Ujfalu	2 „ 45 „ „	3 „ 6 „ reg.
Nagyvárad érk.	3 „ 45 „ „	4 „ 40 „ „

II. Arad felé.

Bécs ind.	8 óra — perc este	7 óra 45 perc. reg.
Pest	6 „ 25 „ reg.	5 „ 35 „ este
Czegléd	9 „ 42 „ „	8 „ 39 „ „
Szolnok	10 „ 40 „ „	10 „ 11 „ éjjel
Mező-Túr	11 „ 45 „ „	12 „ 11 „ „
Csaba	1 „ 21 „ déln.	3 „ 9 „ reg.
Arad érk.	3 „ 3 „ „	6 „ — „ „

III. Kassa és Nagyváradról Pest és Bécs felé.

Kassa ind.	5 óra 24 perc. reg.	11 óra — perc. déln.
Forró-Encs	6 „ 34 „ „	1 „ 3 „ déln.
Miskolcz	7 „ 59 „ „	3 „ 2 „ „
Tokaj	9 „ 35 „ „	5 „ 35 „ „
Debreczen	12 „ 19 „ „	10 „ 29 „ „
Pásp.-Ladány	1 „ 45 „ déln.	12 óra 30 perc. „
Szolnok	1 „ 44 „ „	4 „ 43 „ reg.
Czegléd érk.	3 „ 41 „ „	5 „ 54 „ „
Pest	8 „ 37 „ „	8 „ 45 „ „
Bécs	0 „ — „ reg.	6 „ 33 „ este
Nagyvárad ind.	11 „ 19 „ „	0 „ 30 „ este
B.-Ujfalu	12 „ 5 „ „	11 „ — „ éjjel
Pásp.-Ladány érk.	12 „ 54 „ „	12 „ 10 „ „
Czegléd	0 „ 41 „ „	5 „ 54 „ reg.

IV. Aradról Pest és Bécs felé.

Arad ind.	12 óra 30 perc. déln.	8 „ 20 „ este
Csaba	2 „ 14 „ „	11 „ 13 „ „
Mező-Túr	3 „ 50 „ „	2 „ 3 „ reg.
Szolnok	5 „ 0 „ „	4 „ 12 „ „
Czegléd érk.	6 „ 50 „ „	5 „ 39 „ „
Pest	8 „ 37 „ „	8 „ 45 „ „
Bécs	0 „ — „ reg.	6 „ 33 „ este

A közállomásokról indulás ideje, a minden pályaudvaron kifüggesztett részletes menetrendben van kimutatva.

A vasúthoz csatlakozó postakocsik indulnak:

Aradról—Szebenre. naponként este 5 órakor, az utasok fölvétele nincsen korlátotva.
Nyiregyhádról—Santahádra. vasárnap, szerdén és pénteken este 6 órakor, az utasok fölvétele 3 személyre korlátotva van.
Nyiregyhádról—Beregszászra. naponként reggel 7 órakor, az utasok fölvétele 3 személyre korlátotva van.
Nyiregyhádról—Nagybánydra, hétéfn, kedden, csütörtök és szombaton este 6 órakor, az utasok fölvétele 3 személyre korlátotva van.
Nagyváradról—Kolozsvárra. naponként este 6 órakor, az utasok fölvétele 7 vagy 8 személyre korlátotva van.
Tokajból—Ujhelyre. naponként este 7 órakor, az utasok fölvétele 3 személyre korlátotva van.
Kassáról—Lőcsére. naponként éjjel 12 órakor, az utasok fölvétele 3 személyre korlátotva van.
Kassáról—Prasomlyra. szerdén és szombaton délután 3 órakor, az utasok fölvétele 3 személyre korlátotva van.
Kassáról—Balgátzra. naponként éjjel 12 óra 45 perckor, az utasok fölvétele 3 személyre korlátotva van.
Kassáról—Munkácsra. naponként éjjel 11 óra 45 perckor, az utasok fölvétele 3 személyre korlátotva van.

As igazgatóság

H I R D E T M É N Y E K.

(A „Phönix“ biztosítótársaság.)

Alóírottak van szerencséje a t. cz. közönségnek tudomására juttatni, hogy, a „Phönix“ biztosítótársaság debreczeni főügynökségét a hozzá kapcsolt Szabolcs-, Délbiharmegyei és Hajdu-kerülettel együtt átvette és működését júliushó 25-kén ez évben tette meg is kezdette.

Hogy a társulat 1862 és 1863-dik évek leforgása alatt kiterjedt üzleténél fogva a világ nagyobb részében összesen **1.939,917 frt 11 kr** kártérítési összeget fizetett és ebből egyedül honnokra

1864-dik évre 580 kárcseteknél **182,676 frt 99 kr.**
1863-dik „ 546 „ **135,501 frt 67 kr.**

és így Magyarországra magára **318.178 frt 66 kr.** esik, arról mindenki, aki a társulat üzlete irányában érdekeltséggel viseltetik, az alóírt főügynökségi irodában (Főpiacz 1900. sz. alatt) az ott levő nyomtatott és a magas kormány által megvizsgáltott táblázatból bármikor személyesen meggyőződhetik. A társulat

Öt millió o. é. forintnyi

biztosítási tőkével rendelkezik és biztosít: **lakházakat és gazdasági épületeket, gyárakat, gépeket, serfőzési és szeszegetési felszerelvényt, műszereket, butort, öltönyt, fehérneműket, árakat, hizlalás alatt levő marhákat, juhokat, sertéseket, szalmás földterményt.** szabadban és mindennemű gazdasági épületekben, istállókban, csürökben, asztagok és kazlakban, minden kár ellen, mely a nevezett javakon tűz, vagy villámsújtás, vagy ezek által előidézett oltás vagy rombolás által okozatik. — Továbbá, vizen és szárazon szállítandó javakat, mindazon veszély ellen, melyeknek azok a szállítási tartama alatt kitéve vannak. Az előforduló kárcsetek tüstint felvételnek és a kártérítés legott eszközöltetik. Debreczen 1864, július 29-kén

A „Phönix“ biztosítótársaság

debreczeni főügynöksége: főpiacz 1900. sz. a. az üveg-raktárban.

Pfähler Károly.

2-3

A varróintézetben

(Cséglédoltsza 3. sz. kitéző anyagu és varrási

zsákok

jutányos áron kaphatók.

1-5

Szepességre cserék keresztetnek.

Gölnicz és Wagensdrussel hánya-városokban néhány polgárházhoz csere keresztetik, — továbbá nevelőintézetekhez egy szepességre való 1-ső éves bölcész, mérsékelt feltételek mellett. — Bővöb tudósítást nyerhetni 12—2 óráig délután: Kisujtaza 1719 sz. a.

Magán-árverési hirdetmény.

A debreczeni reformált Kollégiumnak 250 holdat levő, Kócs pusztai részbirtoka, Tisza-Füreden a város házánál f. évi szeptember 18-kán d. e. isteni-tisztelet után, 3 évi hasznobérre árvereltetni fog.

A feltételek T. Füreden a város házánál, Debreczenben alóírtául addig is megláthatók.

Kelt Debreczenben 1864-ik évi auguszt. 24.

Toth Antal

a debr. reform. Kollégium ügyvédje.

1-1

83dik ÁRJEGYZÉK

az „István“ gőzmalom gyártmányairól.

(Debreczenben költségmentesen. készenpénzes mellett, osztrák értékben kötelezettség nélkül.)

A. asztali dara nagy szemű	13	frt.	—	kr.
B. ugyanaz apró	13	„	—	„
C. dara középszerű	11	„	—	40
0. királyliszt	12	„	—	—
1. lüngliszt	11	„	—	—
2. montliszt	9	„	—	60
3. zsemlyeliszt	8	„	—	60
4. fehérkenyerliszt 1-ső rendű	7	„	—	40
5. ugyanaz 2-dik	6	„	—	60
6. barnakenyerliszt	5	„	—	60
Kétszerliszt	6	„	—	30
Rozsliszt 1-ső rendű	7	„	—	—
Rozsliszt 2-dik rendű	4	frt.	—	40
00. árpakása	14	„	—	60
0. árpakása	13	„	—	60
1. árpakása	11	„	—	60
2. árpakása	9	„	—	60
3. árpakása	7	„	—	60
4. árpakása	6	„	—	60
Árpaliszt	3	„	—	20
Debreze	1	„	—	80
Lábliszt 1-ső rendű	3	„	—	20
2-ik	1	„	—	80
Korpa	1	„	—	20
Enzadj	2	„	—	—

Minden zsákért 1 frt. 5 kr. befizetendő. E betétet azonban a vevő visszakapja, ha a zsákot az elvételől számított legfeljebb 3 hó alatt, hiba nélkül, bérmentesen visszazárja.

Debreczen 1864. Aug. 8.

Hatvanutcza 1238-dik sz. alatti ház **eladó**, avagy egész udvar-hasz-nalattal **bérbeadandó**. — Értekezhetni tulajdonos Tóth Endrével.

1-3

Az emberiség nevében juttassék köztudomásra alább irt közlemény, mely rendkívül sok jót vonand maga után.

Fehér. (hollandi) egészségi-mustármagvak

DIDIERTÓL.

37 évi napokint növekedő siker, elegendő bizonyítéka a fehér hollandi egészségi-mustármagvak kitűnő gyógyhatóságának. Több mint 200,000-re menő teljesíteli okmány kezeltetik e hasonlíthatlan gyógyszer közkezdésében létező, melyet a híres Dr. Kooke oly méltán nevezett „az ég alatt és a föld alatt a legnagyobb“nak. Nincs gyógyíró, mely egyszerűbb, biztos és jutányosabb lenne mint ez: 3-4 kilogramm (egy kilogramm: 2 vőnfunt) elegendő, hogy az idült gyomorkórok, gyomorgörcsök, emésztőszilánkok, bélbetegségek, migrigyek, hasmenések, álmatlanság, májkor, esz törkítések, sápkór, kosvény, makacs szorulás, mellobi, nátha, komorkorosság, elnyálkásodás, — miniszintén az időváltozás szülte bajok és fájdalom, melyek a csosz nyekk s rendelt vértől erednek stb. egyéb betegségek elmuljanak és melyek gyógyítására e mustármagvak használatu a legbiztosabb orvosi tekintélyek által napokint rendeltetik és ajánlitók.

E kitűnő tulajdonságu magvaknak Debreczenben egyedül raktára: **Geréby és Hannig** urak kereskedésében, (Széchenyitcsza szegletén.) 15-20

„Hungaria“ biztosító-bank.

A Pozsonyban megalakult „Hungaria“ biztosító-bank vezérügynöksége ezennel köztudomássá teszi, hogy ezen hazai biztosító intézet működését, egyelőre a tűzkár elleni biztosítási téren, már megkezdvén, a nagyérdemű közönségnek ezennel felajánlja szolgáltatást biztosítások eszközésére

tűzkárok ellen

és pedig minden néven nevezendő épületekre, butorokra, gépekre, árúkra és gabnakészletekre, valamint marha, fa, széna, szalma és más ilyenmü tárgyakra a megállapított, elfogadható és tájékozás végett mindenkor megtekinthető feltételek mellett.

A mezei termények, legyenek azok a mezőn, vagy csürökben, tetszés szerinti időre és a legolesőbb díj mellett, biztosíthatók.

Épületek rendesen egy évre lesznek biztosítva, aki azonban több évre biztosít, a biztosítás tartamához arányosított díjelengedésben részesül.

Tűzkárok, vagy a biztosított épületeken történt megrongálások, melyek a segítség alkalmával történnek, avagy mentési költségek, a kárcset megállapítása után azonnal kifizettetnek. Egyáltalában ezen hazai, új biztosító intézet, az általa megalapított intézvényeknél fogva, a nagyérdemű közönséget minden lehető **kedvezményekben** részesítendi.

Az intézetnek **3.000,000 o. é. frtból** képzendő biztosítéka a biztosító feleknek megnyugtató kezességet nyújt arra, hogy a társaság elvállalt kötelezettségeit lehető leggyorsabban teljesítendi.

Debreczen 1864. évi augusztus havában.

A „HUNGARIA“ biztosító-bank főügynöksége. Denhof Lázár és Társa.

Kiadó: a debreczeni szindgyegylet.

Felölős szerkesztő: Sárvary Elek.